

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.
Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:
OSOMOR KÁLMÁN.

Tisztulnak a fogalmak.

Most, mikor az új szőlőkultúra kezdetleges gyümölcseit kezdjük élvezni, álljunk meg egy pillanatra azért, hogy gondolkodjunk át azt a már feledésbemenő nagy aggodalmat, kétkedést és küzdelmet, melyet a filoxera vész után kiállottunk.

A legelső védekezési tényünk volt az ellenség kipusztítása.

Ezren és ezren tettek különböző kísérleteket a filloxera kiirtására, de hát az sem akkor sem azóta, és most sem volt elérhető.

Egyben kezdetét vette az ellenség pusztítása és ez a szénkénegezés volt, mely máig fenn áll. De ez csak gyérités, megkevesbitése az ellenség létszámának.

Midőn azzal tisztában voltunk, hogy a filloxera kiirtására nincs mód, nincs eszköz, és anyag, vette kezdetét oly növénykeresésre, mely a filloxera pusztításának ellen áll, s mely a mi becses szőlőinkkel ojtás útján párosul el és termést nyújt.

Ekkor kerültek felszínre a számtalan alany-fajok. Végre azzal is tisztában lettünk. A talajokhoz mérten is alanyfajban állapodtunk meg.

A kövecses száraz meszes hegyoldalokra a rupezstris, a meszes, agyagos és így nedves talajra a szzlonis, és az egyéb talajokra ide nem számítva a homokot: a riparia portalis bizonyult alkalmasnak.

Az alanykérdéssel is teljesen tisztázva lett az eszme. Következett az ojtás kivitelének mikéntje

Számtalan neme ajánltatott a nemesítésnek; s manapság tudjuk, hogy minden ojtási módozat beválik, ha az teljesen egybeforrott.

Vannak 15—16 éves helyben eszközlött ékojtásunk, párosításunk; vannak kész gyökeres fás és különböző eljárással eszközlött zöldojtások.

Ma már tudjuk, hogy azon körülmény, miszerint a nemesítésnél a bélcsatorna megsértetik: a tőke életre és termősségére nics káros befolyással.

Az új telepítésnél most már nem azért válogatunk az ojtási rendszerben, hogy melyik ad tartós tőkét, de azon okoskodunk, hogy melyik nemesítési eljárással lehet szőlőinket célszerűbben betelepíteni; más szóval, hogy melyik eljárás zárja ki a hézagos ültetést, azaz mely eljárás és elbánás mellett lesz teljesen lehetőleg egyszerre betelepített szőlők?

Tisztában vagyunk azzal, hogy a gyökeres fásojtással kitűnően, hibátlanul lehet szőlőket betelepíteni. Csakhogy a gyökeres fásojtások sokba kerülnek. Ez okból folyamodtunk az olcsóbb sima zöldojtáshoz, — mely jól kezelve szintén kitűnő eredményt adhat.

Ugy látszik kutatásunk a zöldojtvány telepítésénél állott és erősödött meg; s ugy látszik: ez lesz az új szőlőkultúra jövő eljárása azért is, mivel a zöldojtás készítés felette könnyen elsajátítható, és nagy sikerrel eszközölhető.

Az, hogy melyik eljárással nemesítsünk zölden, már túlhaladott álláspont; mert tudjuk, hogy mindenik egyformán jó. Csak legföllebb az jó számításba, hogy ki melyik eljárással tud számszerinti nagyobb sikert elérni.

A telepítési módozattal is tisztában vagyunk. Tudjuk, hogy csak a fordított talajban lehet siker; fordítatlan talajba manapság öntudatos ember nem ültet szőlőt.

Azzal is tisztában vagyunk hogy a gyökeres vesszőket

Őszszel is lehet sikerrel ültetni, a sima vessző pedig csak is tavaszon ültetendő.

El lett oszlatva azon aggodalom is, hogy az ojtványtőkék nem tartós életűek. A most is dúsan fejlődő és nagy terméstartadó 15–16 éves tőkék megnyugtattak arról, hogy az ojtványtőkék tartós életűek lesznek.

Még egy kérdés maradt eldöntetlenül: vajjon az ojtvány-szőlők adnak-e olyan minőségű értékes borokat, mint a régi szőlők?

Ezen kérdésre a jelen év teljesen megadta a választ. Az idei kedvező száraz meleg őszi időjárás mellett egész vidékeken a lehető legjobb minőségű borokat értünk el.

De még jobbakat is lehettek volna elérhetőek, ha a július és augusztus hónapok melegebbek lettek volna.

Tehát az is be van bizonyítva, hogy az ojtvány szőlők épp oly jó borokat képesek teremni, mint a régi szőlők. Sőt még talán jobbakat is.

Ekkép az új szőlőszet terén nemcsak a fogalmak egészen megtisztultak, de még a legtartózkodóbb embert is megnyugtatták arról, hogy az új szőlőkultúra iránt bizálma állandó legyen.

Itt az ideje tehát, hogy mindazok, akik eddig is valamely ez irányban kétkedtek, megnyugodjanak, és az őszi, valamint téli időt a szőlő telepítés előmunkálataira használjuk föl.

A zöld ojtvány összeforradásáról.

— Tudományos szempontból. —

Elösmerőleg kell nyilatkoznunk a magas kormányról azért, mivel a szőlők felujtása érdekében leginkább az utóbbi időkben sok jót és helyeset cselekedett.

Ezen téren egy újabb tényével találkozunk a földművelésügyi miniszter urnak, amennyiben a magyar királyi központi szőlőszeti kísérleti állomást létesített, melynek feladata lesz: a szőlők ellenségeit és betegségeit felösmerni, azok ellen orvos-

lást keresni. — A szőlőművelést tökéletesíteni, — és ezzel karöltve a szőlők jövedelmezőségét fokozni.

Feladata lesz továbbá, a szőlőművelés erjedésének és borfejlődésének természettani folyamatát tanulmányozni. S minden tereken elért eredményeket és sikereket, a gyakorlati életre alkalmazva, a célra vezető utakat megállapítani és azt népszerű módon leírva, a szőlészközönség tudomására hozni.

E célból Budapest határában egy kísérleti központot létesített, s mind igéri: a vidékeken is állit fel kísérleti telepeket a célból, hogy a közönségnek alkalma nyiljék az ott elért eredményekről közvetlenül meggyőződni.

Ezen intézet megkezdette működését; s ez eddig elért eredményekről egy folyóiratban számol be.

A folyóirat czime: »*A m. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás ampelologiai intézet közleménye.*«

A folyóirat első számát megkaptuk.

A nevezett folyóirat első számában Dr. K. Tompa Arthur értekezik: *A szőlő zöld ojtványainak összeforradásával, növény bonczani vizsgálatok alapján.*

Értekezésében elsorolja a szőlőajtás multját: a régen multban. Felemliti azon irodalmi adatokat, melyek a szőlő-ojtványok összeforadásáról szólnak.

Elsorolja azt, hogy mily módszer és eszközökkel lehet az anyagokat meghatározni, és végre attér: *A szőlő zöldajtványainak összeforadására.*

Ez a füzet legérdekesebb része, ez az ami leginkább a szőlészeket érdekli, az erről irt részlet az, melyet a szőlészközönség szívesen meghallgat.

Azért tehát a folyóirat ezen részét, mint közhasznú és a szőlészet érdekébe vágot: teljes terjedelmében a következőkben közöljük:

A szőlő zöldajtványainak összeforradása.

Az oltás műveletének véghezvitele folytán a szőlőhajtások metszési lapjainak szövetei kétféle erő behatásának vettettek alá: elsősorban a metszés síkjába eső sejtek összefüggésükben megszakítva részben átmetszettek, részben pedig széttroncsolódtak; azután pedig az alkalmazott kötéssel a két hasonló módon megbobbzott felület szövetei szorosan egymáshoz szorítottak.

Miután azonban az oltó kés alakjának és élének tökéletlensége foly-

tán nem képes a sejteket egy ideális síkban ketté választani, természetesen, hogy a metszésen kívül még tépés, zuzódás és szétroncsolódás folytán, kisebb-nagyobb üregek és hézagok keletkeztek a metszés síkjában. Ennélfogva ezen metszési felület korántsem oly sima a valóságban, mint a hogy azt pusztán szemmel látjuk, hanem kiemelkedéseket és bemélyedéseket mutató hullámos síkot alkot.

A mint már most az oltvány szoros összekötetése által, a két metszslap egymáshoz lesz szóritva, e két hullámos felület eredeti alakjában az egymásra sajtolódás folytán változás áll be. Természetes, hogy a metszési lapok azon részletei nyomulnak és lapulnak leginkább össze, hol két kiemelkedés esik egymásra. Ott, a hol az egyik lap kiemelkedésével szemben a másik lapon bemélyedés van, ott ezek már kevésbé sajtolódnak össze. Végül ott, hol mindkét metszési lapon bemélyedések kerülnek egymással szembe, ott közvetlen érintkezés nem áll elő, hanem hézag marad fenn, úgy, hogy a szövetek itt már csak az oldalnyomás hatása alatt állnak, de egymásra nem sajtolódnak.

Ezen állapotokat tünteti föl a négy napnál nem idősebb oltványok legnagyobb része, néha még az idősebbek is, (ugy hossz-, valamint keresztmetszetben vizsgálva).

Mikroskoppal vizsgálva az oltvány, a metszési vonal környékén legszélről az oltókés által kettészelt és szétroncsolt sejtek sorai foglalnak helyet. Mindkét növény kettészelt sejtjei kiömlött tartalmukkal, összesett sejtfaalaikkal egymáshoz nyomva egy átlátszatlan sötétszínű réteget képeznek. Ezen réteg mint egy sárgás, néhol olajzöldes barna színű vonal változó vastagságában húzódik nagyobbára az egész metszeten keresztül.

Azon pontokon, hol a metszés folytán támadt kiemelkedések nyomultak egymásra, nemcsak a szélső kettészelt, hanem a közvetlen alattuk fekvő sejtek több-kevesebb sora is, mely különben a metszés által nem érintve épen maradt volna meg, az összenyomásnak nem tudván ellentállani szétlapul, és tömötten egymásra sajtolódik. Ezek a részek helyenként a sötét érintkezési vonal mentén szélesebb csomószerű foltok gyanánt mutatkoznak.

Az összeilleszkedési, vagyis metszési vonal keskenyebb azon helyeken, hol az egymással szemközt fekvő szövetek kiemelkedései bemélyedésekkel találkoznak. Ezen helyeken az összeszorítás folytán a szomszédos szövetek szorosán érintkeznek egymással annélkül, hogy a mélyebben fekvő sejtek nagyobb nyomástól szenvednének, alakjukat változtatnák s tönkre menének.

Ott, ahol két bemélyedés kerül egymással átellenbe, előáll azon eset, hogy az összekötésből eredő nyomás ellenére sem kerülnek a szemközt fekvő szövetek egymás mellé. Ilyen pontokon kisebb vagy nagyobb hézag támad, mely az összeilleszkedés vonalát megszakítja. Ezen hézagokat környező sejtek nem szorítatnak egymásra, hanem érintetlenül maradnak azon állapotban, a melybe a metszés folytán kerültek. Az alattuk fekvő sejttrétegek, ugyancsak nem lévén kitéve az összekötésből eredő nyomásnak, nem deformálódnak, hanem eredeti alakjukban megmaradnak.

Az oltványnak ezen fent vázolt állapotát L. Daniel, úgy értelmezi,

hogy a szétroncsolt sejtek tartalmából és kiáramló nedvek keverékéből képződő egyesítő anyag kötné össze az érintkező felületeket:

Ezen anyag az, a melynek vonalszerű képe huzódik aztán (hézagok által megszakitva) a metszés irányában végig. Ezen ragasztó-anyag később felszivódik, mire a legszélső ép sejtsorok falaikkal szorosán egymáshoz tapadva tűnnek elő s ez felelne meg aztán a Dániel által ideiglenes egyesülésnek elnevezett stádiumnak.

Vizsgálataimat most nem terjesztettem ki az összeilleszkedési réteget alkotó anyagok mivoltására, s ezért pusztán csak azt a megfigyelést akarom itt felemlíteni, hogy a valóságban átlag a tizedik naptól kezdődőleg, de igen gyakran csak később, a metszés lapok érintkező síkjában helyet foglaló s fent említett barnás színű sötét csík helylyel-közzele vékonyodik, szakadottá válik s a felszivódás pontjain rövidebb-hosszabb idő múlva (átlag 25—30 nap alatt) teljesen eltűnik. A két növény szélső sejtjei azután itt *közvetlen egymáshoz forradva* maradnak.

Ezen állapot az, a midőn a két növényi test összefüggése eléri azt a fokot, hogy alkohollal keverve nem válik széjjel. Friss anyaggal való folytonos összehasonlítás alapján igazolhatom azon Daniel által ismertett körülményt, hogy 5—6 napos oltvány is 90% alkohollal kezelve ketté válik. Egész fiatal, csak néhány napos oltványok a beágyazás véghezvitelére nélkülözhetetlen víztelenítő eljárás alatt, a leggondosabb kezelés mellett is gyakran széjjelváltak. A víztelenítés, a melyet mindinkább koncentrált alkohol segítségével érünk el, a szövetek kisebb-nagyobb mértékben való zsugorodását vonja maga után. Az ebből származó különböző feszültsége a szöveteknek elegendő arra, hogy a még gyengén egymáshoz tapadó fiatal oltványok egybefüggését meglazítsa. A fent tárgyalt stádiumban levő oltványok azonban a víztelenítés alatt sem válnak széjjel, föltéve, hogy a gondos bánásmód mellett erőszakos külbehatástól megvédetnek.

A szövetek közvetlen forradását, mint láttuk, megelőzi az érintkezési vonal mentén levő sejtek összetapasztása, a fent leirt sötét színű változó vastagságu szövetközi réteg által.

Ebből az következik, hogy a metszési lapok legszélső sejtjei csak ott egyesülhetnek közvetlenül, hol ez a tapadási csík kiképződött, míg ott hol hézagok maradtak fön, kezdettől fogva a metszési vonal mentén, ott a tapadási csík nem keletkezhetett s a hézag változatlanul megmarad még akkor is, midőn egyebütt már a tapadási csík eltüntével a sejtek közvetlenül összenőttek.

Említettem volt előbb, hogy nagyobb hézagok a metszési vonal mentén hármily szövetben is támadhatnak az oltókés élének tökéletlensége következtében.

A legjobban és frissen kifent oltókés éle ugyanis még mindig parányi csorbákat és egyenetlenségeket mutat, valamint hogy a legélesebb borotva éle is mikroszkop alatt, — erős nagyítás mellett, egy fűrész képét mutatja.

Ezen parányi egyenetlenségek elkerülése nem áll hatalmunkban.

Jóllehet a gyakorlat szempontjából ezen mikroszkopikus csorbák nem jöhetnek tekintetbe, de mikroszkop alatt a szövetek sejtjeinek tépődése világosan elárulja jelenlétüket.

Ezen hézagok elsősorban akadályozzák meg a közvetlen forradást; ámde ezeken kívül is vannak pontok, hol minden nagyobb szöveti zúzódás vagy roncsolás nélkül sem tapadnak a szembefekvő részek egymáshoz.

E helyeken a tapadási réteg egyáltalában nem, vagy pedig nem közvetlen folytonosságban képződik ki; ennél fogva sejt és sejt között közvetlen érintkezés és összenövés sem jöhet létre.

Ezen ugyyszólván másodlagos hézagok fönmaradásában bizonyos szabályszerűség mutatkozik. Ugyanis mindenütt, hol a metszési vonal mentén a szó szoros értelmében vett tázlálkozási functiókat (nedvek, tápanyagok szállítását, új szövetképzést stb.) nem teljesítő, tehát inkább védő és erősítő szereppel bíró, szóval mechanikai szövetelemek foglalnak helyet, ott mindig hézagos marad az összetapadás.

E hézagok kitöltése vagy közvetett utcn megy végbe később, vagy egyáltalán nem is jön létre.

Ilyen hézagok maradnak fenn tehát az epidermis, a sklerenchym- és háncsrost-nyalábok között.

Ötszáz darab zöld ojtványból készült több mint másfélezer mikroszkopi készítményem átvizsgálása alapján állíthatom, hogy a fenti szövetek az oltvány összeforradásában semmi kimutatható tevékeny szerepet nem játszanak.

A fentebb ismertetett forradási folyamatot a forradás másik módjától vagy szakaszától való megkülönböztetés czéljából

I. közvetlen forradásnak nevezem. Ez a közvetlen forradás nem következik be a különböző ojtványoknál ugyanegy idő eltelte alatt, valamint egy oltványnak különböző szövetei között sem jelentkezik egyszerre. Ez különben természetes kifolyása ama számtalan tényezőnek, a mely az oltás művelete alatt, valamint azt megelőzőleg az alany és oltógaly megválasztásánál összejátszik, de a melyeket pontosan felismerni s megállapítani nem áll hatalmunkban. Mindazonáltal bőséges anyaggal dolgozván, bizonyos szabályszerűséget vettem észre a közvetlen forradás folyamatában. Abban nyivánul, hogy legkorábban

1. a cambium, azután

2. a puhaháncs és

3. a fatest, s végül

4. a kéregparechyma-szövetek közt jön a közvetlen forradás létre.

A bélparechymában közvetlen forradás bár nincs kizárva, mégis legritkábban fordul elő, s az oltványok legnagyobb részében azt találtam, hogy a bél közvetlenül nem forrad össze és ugyanabban az oltványban később egyesül egy, a fentitől eltérő forradási móddal, a melyet

II. közvetett forradásnak nevezek. Ezen közvetett forradás érdemes arra, hogy részletesen foglalkozzunk vele.

Még mielőtt a közvetlen forradás folyamata befejezést nyerne, tehát 12—18 napos ojtásokon azt találjuk, hogy a kéreg- és háncs-paren-

chymasejtjei bizonyos pontokon meristemikus tevékenységet kezdenek kifejteni, a mennyiben két vagy több sorban a sejtek periklinfalakkal osztódni kezdenek.

Ezen sejtosztódás gócpontjai először az oltásvonal hosszában, azután pedig az ahhoz közel fekvő háncsrostok környékén mutatkoznak mikroszkópi vizsgálat alatt.

Különösen figyelmet érdemel azon körülmény, hogy nagyon sok esetben nem csupán az oltómetszés síkjába eső része a háncsrostnyaláboknak, hanem ezeknek távolabbi pontja körül helyet foglaló háncspa-renchyma sejtek is oszlani kezdenek.

A háncsrostnyalábok közötti parenchyma ezen oszlási tevékenysége annyira fokozódhatik, hogy az egész parenchymaszövet mintegy oszlószö-vetté változik. Ez az eset azonban csak a háncsrostoknak az oltómetszés vonalának közvetlen közelében fekvő részlete körül észlelhető, míg a többi távolabb fekvő háncsrostokat környező parenchyma nagyjából változatlan marad.

A szóban forgó utólagos oszló-szövet képződése és sejtjeinek növekedése folytán helyi térfogat nagyobbodásnak kell előállania. Ennélfogva a háncs és kéreg szövetrétegek az oltásvonal mentén kiterjedésükben megnagyobbodnak. Ez szabad szemmel is látható az oltványokon, mint gyöngye ajakszerű kidudorodás a forradási vonal két oldalán.

A másik következménye e meristemikus működés okozta térfogat-nagyobbodásnak azon, a mi szempontunkból sokkal fontosabb körülmény, hogy mindenütt, a hol a metszési vonal mentén nagyobb hézagok maradtak fenn, a hol tehát a szembefekvő szövetrészek az összekötözés elenére sem érintkezhetek és így közvetlenül nem is forradhattak össze egymással, a mögöttük levő szövetek oszlása folytán egymás mellé tolatnak. Ily módon egyrészt a még fennmaradó hézagok tűnnek el, másrészt az érintkező sejtek összeforradására a lehetőség meg van adva.

Idősebb oltványoknál tapasztaljuk is, hogy a fentirt folyamatok következtében rövidebb-hosszabb idő múlva a szövetek szélei egymással valóban összeforradnak.

Nagyobb hézagok kitöltésére néha nem elegendő a szélső részeknek az új képletek képződése folytán okozott összenyomulása s ilyenkor előfordul azon eset, hogy egy távolabbi pontról meginduló oszlószövet tömlőszerűleg nő bele a két növény közti nagy hézagba, és azt teljesen kitölteni igyekszik.

Fentebb hangsúlyoztam, hogy ezen helyi meristemek képződése, fiatal és még zöld hajtásoknál a mondott kivételeket leszámítva, bármely szövet sejtjeiben keletkező oszlás folytán bekövetkezhetik; ez pedig azért fontos, mert eddigelé különösen a gyakorlat emberei úgy a forradást, mint egyéb, sejtoszláson és új szövetképződésen alapuló életjelenségek eredetét is pusztán csak a cambiumgyűrű tevékenységével hozták kapcsolatba.

(Folyt.köv.)

A kövidinka.

Sokszor megtörténik, az, hogy a szőlőgazdák egynémelyik szőlőfajról sok dicsérete: hallanak, s anélkül, hogy a dolog érdekében tovább érdeklődnének: az agyon dicsért fajt beszerzik, s csak is későbbben tapasztalják elég kellemetlenül, hogy az agyon dicsért szőlőfaj nem vált be.

Igy vagyunk a kövidinkával is.

A kövidinka rengeteg termést hoz, de egyes vidékeken felette későn érik; úgy, hogy mikor a későn érő kadarka szőlő teljesen érett, sőt töppedni is kezd: a kövidinka legtöbb esetben úgy néz ki, *mint az egres*.

Láttam kövidinkát sik homokon, láttam könnyű és keményen kötött talajban magas dőlnek fekvő helyeken; és egy sajátságos tapasztalatra jutottam.

A sik homokon a kövidinka a kadarkával egyidejűleg érett be; míg a magas dőlnek fekvő de erősen kötött talajban még teljesen élvezhetlen egres volt.

Hosszu gondolkozás után arra a meggyőződésre jutottam, hogy az *erősen kötött talajban a kövidinka egészen későn október vége felé érik be*. Míg a kevésbé emelkedett helyen, de könnyű talajba ültetett kövidinka október elejére már teljesen érett volt.

A mivel azt tapasztaltam, hogy a kövidinka a sik homokon is egyszerre érik a kadarkával, azon megállapodásra jutottam, hogy a szőlőbeérésének, idejére nagyobb befolyással van a talaj kötött vagy könnyüése mint a fekvése.

Ezek után az a meggyőződésem, hogy kövidinka csak könnyű talajban érik be, erősen kötött talajba pedig későn érik.

A kövidinkának két kiváló jó tulajdonsága van. Egyik hogy sokat terem; a másik, hogy bora felette könnyen tisztul.

A kövidinka felette nagy termést ad még akkor is, ha kospasz fejre művelik. Ha a metszés rendes csapokkal eszközlik: akkor egy magyar holdra egészen könnyen lehet 45—55 mm. szőlőt számolni.

Sajátságos jó tulajdona az, hogy a bora daczára annak, miszerint bogyjai pirosak: *szép zöld színű, s így a kereskedésben keresett*.

A kövidinkát azonban egyáltalában nem szabad más fajokkal keverten ültetni; mivel ha a többi megéri, sőt ha leszedik: a többi szőlő mustjának cukorfokát is szerfelett alá szállítja.

Azért tehát, akinek szőlőjében elszórtan kövidinkája van, és szőlője erősen kötött talajban van ültetve, legokosabban cselekszik: *ha a közé ültetett kövidinkát kérlelhetlenül kiirtja*.

Magányosan tisztán ültetni kövidinkát igen előnyös és hasznos, különösen pedig kötött talajra kell magányosan ültetni, mert itt szerfelett későn érik.

Aki kövidinkát ültet, vagy akinek kövidinkája van, egy körülményre felette vigyázzék; arra, hogy azok lombozata felette nagy gonddal legyenek megpermetezve.

Mert a kövidinka mint mondom későn érő, s mikor a többi faj szőlők megszedetnek: neki még pár hétig érés végett a tőkén kell maradni. Mivel pedig ekkor már a szőlő levelei kezdenek hullani, nagyon iparkodni kell arra, hogy ezek levelei megmenteszenek. Mert ha érése előtt lehullanak: a kövidinka termése egy értékű az egressel. Az egressért keveset vagy semmivel sem adnak: hasonlóképen a kövidinkáért sem.

A kövidinkának azon kiváló jó tulajdonsága is van, hogy nem rohad. De hát nem is rohadnak, mivel bogyjói kemények, s így az érés bevétele végett tettszós szerinti ideig a tőkén hagyható.

Akinek könnyű, nem túlkötött talaja van, és a ki a könnyű fehér bort szereti: ültessen de egy táblába egyedül kövidinkát, de vegyesen semmi körülmények között sem, sőt ha szőlőjébe elvétele elszórtan van is kövidinkája, azt vágassa ki.

Erős kura, de hasznos!

Apróságok.

A gyökerezés. Aki a szőlőjét minden évben rendszeren nem gyökereztetni: nagy mulasztást követ el; s kárát valja.

Az el nem távolított nemes gyökerek elhatalmasodnak, s ezzel szemben az alany gyökerei elmaradnak; s így azután, hogy egyszer csak mégis beküvetkezik a gyökerezés: a tőke már nagy fejjel, sok boggal, az alany pedig csekély gyökérezéssel bír. Így azután az alany gyenge gyökérezete nem képes az előregedett fejezettü tőke lombozatát táplálni, s így a lombozat silány, visszaesett lesz, néha még el is sárgul.

Azért tehát az ojtvány tőkét minden évben ősszel vagy tavasszal: de gyökerezni kell.

A gyökerezés alatt azt értjük, hogy a nemes részből előtörött gyökérezetet kell tövön elvágva eltávolítani.

A gyökerezéshez legcélszerűbb egy eczélből készített gyökerező.

Ez áll egy 40 cméter hosszú vasból, melynek egyik végén egy kis áso alakú kivert vas van, melylyel a tőke tövétől a földet eltávolítjuk. A másik végén egy kis csákány alakú akotmány.

A gyökerezésnél arra kell vigyázni, hogy a talaj túl száraz ne legyen. Különösen az erősen kötött talajnál kell erre figyelemmel lenni.

Mert az erősen kötött talajt csak nagyobb csákány csapással lehet a tötől eltávolítani.

Ha pedig a talaj kemény, a nagyobb bevágásnál a csákány elugrik: és a tőke nyakát vágja el és sérti meg.

Azért tehát kötött talajban szárazságban gyökerezni nem szabad.

Ha száraz az ősz, inkább gyökerezünk tavasszal metszés után.

* * *

A *döntés*. A döntés ideje is elérkezett, mihelyt a szőlő levele hullani kezd, meglehet kezdeni a döntést.

Előbb is meglehet kezdeni, de csak olyan tőkéken, amelyen egy drb. ojtvány van, mely ledönthető.

Sőt már az egyes ojtványt október elején is lehet dönteni.

Ahol több ojtvány van azért nem lehet dönteni, mert ha a feles ojtványokat levágjuk, miután a csendes vegetáció még tart, könnyen megromolhat.

Megtörténik, hogy a talaj felette száraz, és akkor a döntéssel lassan lehet haladni.

Ily esetben legokosabb, ha az összes ojtványok a szőlő sorának hosszában lehúzatnak, befedtetnek és azután a döntés tavaszon eszközöltetik.

A tavaszon fele költségbe kerül, és jobb is, mint az őszi döntés.

A *csudaszőlő*. A csudaszőlő ez évben is csudadolgot művelt. Fürtjei hallatlan nagyokra nőttek, és a bogyók oly szépen kifejlődtek, hogy a chasseurseknek mit sem engedtek.

A termés minőség megérthetőségére a következőt mondjuk el.

A tavaszon eldöntött zöldajtványok közül, tehát az első éves döntések közül a csuda nagy terméseért egyet kivágattam, melyen 6 fürt szőlő volt és mért az egész 8 kilot.

Ez a tőke szőlőfürtöstől a borházamban van felakasztva, bárki megtekintheti.

A szőlővessző vásárlók és ültetők ügyelmébe.

Évekkel ezelőtt annyiféle alanyvesszőt ajánlottak, hogy az ember igazán nem tudott belőle eligazodni. Ez azután egy Chaozt teremtett, melynek eredménye a rengeteg sok csalódás lett.

Manapság nincs 30—40-féle alanyfaj; a tapasztalatok, a sikerek, — a talaj minőségéhez képest — három alanyfajt állapítottak meg.

A nem meszes, nem túl nedves talajra a ripária-portális, a meszes, agyagos nedves talajra a szoloniszt, és végre a meszes márgás valamint a kavicsos és köves száraz talajra, a rupentris montikula találtatott alkalmasnak. A ripáriának sok változványa van. Ezek között azonban csak a ripária portáliszal lehet nyugodtan telepíteni.

Azért tehát, a kinek barnás, vöröses vagy egyéb színű, de nem meszes talaja van: az csak *ripária-portálist* ültessen.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a ripária-portális túl nedves talajban kisárgul s a tőke előbb-utóbb elvesz.

A *ripáris-portálist* csak is a lomboatárról lehet megösmerni. Gyorsan és hosszúra hajt. Levelei nagyok majdnem négyszögletűek nem fényesek, inkább matt és kevésbé gyenge sárgába áttörő színűek.

Legfőbb ismertető jele az, hogy a levél szövet, a bordák között kidomborodik.

Ebből a valódi ripária-portális fajtából van eladó első osztályu sima vessző 40 ezer, ezre 22 korona,

<i>másodosztályu</i>	14	»
<i>gyökeres, 40 ezer, ezre</i>	40	»

Európai sima vesszők.

Borfajok.

Nemes kadarka. Olyan helyeken, ahol a szőlő októberre beérik, ez a legáldottabb faj. Nagy termést ad. Ha a csapokat a tél hidege, vagy a lágysáros tél a rügyeket tönkre teszi, avagy ha az egér a rügyeket lerágja: még mindig lehet közepes termést várni, mivel a tőkén termőrügyek is vannak raktározva.

Az ojtást jól fogadja és tartós tőkét ad.

A kadarkának több változmánya van. Ezek között legjobb az ugynevezett nemes kadarka. Ez a többtől legfelismerhetőbben azzal különbözik, hogy vesszeje az izületen fehéresbe megy át, rövid izületű. Levélzete finomabb; fürtjei közép nagyságúak, és a legfőbb ismertető jele az, hogy a bogyóban 3 mag van.

A nemes kadarka sima vesszőnek ezre 8 korona.

Ripária-portálison eszközölt zöldojtvás ezre 160 korona.

A nagy burgundi. Korán érő szőlő, s így csemege szőlőül is használják.

Sima vessző ezre 12 korona.

Oportó. Különösen az ojtványon nagy fejlődésű és dusan termő szőlő; korán érik, ezért csemege szőlőnek is használják. *Sima vessző* ára 8 korona.

Olasz rizling. *Sima vessző* ezre 8 »

Gyökeres 2 »

Mézes fehér. *Sima vessző* ezre 8 »

Ripária-portálison eszközölt zöld ojtvány ezre 160 »

Féher kadarka. Rendkívül bőtermő szőlő. *Sima vessző* 8 korona.

Mustos fehér. Rendkívül nagy termést, de gyenge bort adó szőlőfaj. *Sima vessző* ezre 8 »

Kövidinka. Ez is egy nagy termő szőlőfaj. *Sima vessző* ezre 8 »

Bakator. *Sima vessző* ezre 10 »

Rajnai rizling. Ezre a sima vesszőnek 10 korona

Rozsdás muskolat. A mi a Tokaj vidékén a furmin, Erdélyben a leányka: az nálam a *rozsdás-muskolat*. Ezt a szőlőfajt sokan összekeverik egyéb muskolat fajokkal. Nagy illatánál fogva némelyek *vanilia-muskolatnak* is nevezik, pedig ez nem Franciaországból importált kincs, de századok óta hazánk kincse volt. Csakhogy ezelőtt egyedül és kizárólag lugason művelték, míg most tőke művelés mellett a fürtök illetőleg a bogyók, nemes tulajdonai azon körülménynél fogva, mivel a fürtök a földhöz közelebb vannak: jobban fejlődnek. Innét van az a rendkívül finom illat és zamat, mely egyetlen szőlőfajnál sem található.

A fürtöket nem lehet mondani valami szép keleműnek, de olyan mint a madarak között a fülemüle, hogy egyszerű szürke ruhájában az éneklő madarak királyának mondható.

Ez mint osemegeszlő is knllemes, de én már nagyban termelem, és így a borfajok közé sorozom azért, mert nemcsak kiváló finom illatu tüzés bort ad, de alkalmas időjárás mellett a bogyók megaszalódnak, s így a világ legjobb aszu borát adják. Mivel ez is szeptember hó végén érik, csak délnek fekvő hegyoldalba ültetendő.

Az ojtásnál a sok csapot nem türi, mert ilyenkor csak gyenge hajtást hoz, leghelyesebb őt szintén 2 csapon 2—2 szemre metszeni.

Csemege szőlők.

A csemege szőlőknek rengeteg nagy az száma, de van is azok között sok oly semmivő rugós faj, melyet egyáltalában nem érdemes termesztetni.

Én éveken át nagy utánnézéssel gyűjtöttem össze a fajokat azokat, melyeket éveken át tett kísérleteim jónak, czélszerűnek találtak.

Nem azt akarom mondani, hogy ezeken kívül nincs egyéb jó faj, de azt állítom, hogy az alább soroltak mind megfelelnek a czélnak.

Eladó sima vesszők ezek :

<i>Muskat Alexander.</i> Ennek a tulajdonsága az hogy, a husa kemény. Elégé illatos, zöldes sárga színű. Igen jó faj, szállításra igen alkalmas. Érik szeptember hó végén. 10 drb. ára	—50
<i>Muskat Biffer.</i> Nem kemény húsú. Finom zamatú, igen bő termő. Nagy bogyókkal s apróbb fűrttel szeptember hó közepén érik. — 10 db ára	—80
<i>Muskát Bowood.</i> Hasonlit a muskát-alexanderhez. Fellette nagy termést ad. Husos, tehát szállításra alkalmas. Kiváló finom izű. Érik szeptember végén. — 10 drb ára	1.20
<i>Muskát Bl. queen Viktória.</i> Igen korán, már augusztus hó végén érik. Rendkívül nagy fűrtű. Ha megérik a bogyók rozsdás sárgásak lesznek. Szállításra alkalmas. — 10 drb ára	1.—
<i>Muskát Citronelle.</i> Igen zamatos. Sárga nagy bogyóju érik szeptember elején. Szállitható. — 10 drb ára	80.—
<i>Muskát Croquant</i> Egyike a legédesebb szőlőknek, szine zöldes-sárga. Érik szeptember hó elején, szállitható. — 10 drb ára	50.—
<i>Muskát Damaszkusi.</i> Ennek a tulajdonsága az, hogy az ojtványon rendkívül buján él, diszlik és tartós. Fűrtje nagy, bogyója igen nagy, zöldes fehér. Kiválóan kellemes. Későn érik. Szállitható, 10 drb ára	60.—
<i>Muskát de Nantes.</i> A passatutihoz hasonlit. Igen korán érik, szállitható. Ropogós sárga szemű. — 10 drb ára	—60
<i>Muskát Hercegovina.</i> Korán érő nagy fűrtű, közep nagy-bogyóju, zamatos, szállitható. — 10 drb ára	—50
<i>Muskát Génuai.</i> Fűrtje igen nagy, sárgás bogyóju. Igen finom muskatály izű. A virágzásban néha rug, azért más későn	

érő fajjal kell keverve ültetni azért, mivel ez is későn érik. Szállítható. 10 drb ára	— .80
<i>Muskát dr. Hogg Róbert.</i> Kiválóan bő termő, majdnem megszakadásig terem Nagy fürtű, fehér zöldes bogyóju. Finom muskatály izü, vastag héju, későn érő. Szállítható. — drd ára	1.—
<i>Muskát Frontignan rouge.</i> Bogyója nagy piros, gömbölyü. Későn érik, szállítható. — 10 drb ára	60.—
<i>Duskát frontignan blanc.</i> Fehér bogyóju, mint az előbbi szeptember végén érik. Szállítható. — 10 drb ára	— .50
<i>Muskát Ottonel.</i> Kiválóan érdekes. Korán érő muskolat szőlő. Közepes fürtöket de sokat terem. Fő az, hogy nem rohad. Szállítható. — 10 drb ára	— .60
<i>Muskát Passantuti.</i> Nagy fehér bogyóju, kellemes muskolat izü, korán érő. Szállítható. — 10 drb ára	— .60
<i>Muskát Royal.</i> Fekete nagy bogyóju, ritkás fürtü. Korán érő. Szállítható — 10 drb ára	— .80
<i>Muskát Szt. Alban.</i> Az előbbihez hasonló, csakhogy nagyobb, közép érő muskatál izü. Szállítható — 10 drb ára	— .60
<i>Muskát Tokaj'd Jardens.</i> Nagy világos, piros bogyóju, igen bő termés közép erő. Szállítható — 10 drb ára	— .80
<i>Muskát Vaniliás vagy Rozsdás muskolat.</i> Ennek kiváló nemes és jó tulajdonait a borszőlők között is felsoroltam. Szállítható — 10 drb ára	— .60
<i>Chasseles angevina.</i> Korán éző nagy fürtü Sárga nagy átlátszó bogyója, bőtermő, Szállítható. — 10 drb ára	— .50
<i>Chas De angeres.</i> Sárga-zöldes bogyóju, bőtermő, közép érő kellemes izü. Szállítható. — 10 drb ára	— .50
<i>Chas Blanc.</i> Ez a közönséges koránérő, bőven termő ismert faj. Szállítható — 10 drb ára	— .30
<i>Chas. Fonteneble. d'or.</i> Igen nagy fejü. Sárgás husos szemü. Korán érő. Szállítható. — 10 drb ára	— .60
<i>Chas de Judee.</i> Nagy fürtü. Zöldes-sárga szemü, bőtermő, szeptember végével érik. Szállítható. — 10 drb ára	— .80
<i>Chas. Imperial blanc.</i> Fehér, nagy bogyóju, igen nagy fürtü. Korán érő. Szállítható. — 10 drb ára	1.—
<i>Chas. Jeruzsalem.</i> Nagy fekete bogyóju, korán érő. Kiválóan finom. Szállítható. — 10 drb ára	— .50
<i>Chas. Németpiros.</i> Gyönyörű piros bogyóju, bőtermő. Szállítható. — 10 drb ára	— .60
<i>Chas Mathias.</i> Korán érő nagy fürtü, bogyójai fehérek, barna folttal. — Szállítható. 10 drb	1.—
<i>Chas Napoleon.</i> Ritka nagy fürtü, óriási nagy arany-sárga bogyóju. Kellemes izü asztali disz. Az a hibája van, hogy néha rug, azért későn érő fajok közé kell ültetni s akkor pompásan terem. Későn érő. Valódi kincs. — Szállítható. 10 drb ára	— .80
<i>Chas. Piros-Napoleon.</i> Bogyója fellette nagy és gyönyörű rózsapiros, s hamvasságánál fogva meglepő szőlő. Kissé savany-	

kás. Hanem disznek felülmulhatatlan. Későn érik. — Szállit- ható. 10 drb	—80
<i>Chas. Gueen Viktoria.</i> Nagy fürtü, sárga rozsdás nagy bogyóju. Szeptemberben érik. — Szállitható 10 drb	1.20
<i>Chas. Teneriffe.</i> Sárga nagy fürtü, nagy bogyóju, középérő. Szállitható. 10 drb	—60
<i>Chas. rouge.</i> Gyönyörű világos piros színü. nagy termő. Kiválóan alkalmas a szállításra. — 10 drb	—20
<i>Chas. rouüe royal.</i> Sötétpiros színü, gyöngyörű szőlő Fe- lette nagy termő. Augusztusban érik. — Szállitható, 10 drb	—24
<i>Chas. Szt. Fiakre.</i> Igen nagy fürtü, sárga levesszemű rendkívül bőtermő. — Szállitható. 10 drb	—70
<i>Chas. Tokaj angevina.</i> Gyönyörű halványpiros. fellette dusan termelő kellemes izü szőlő. Szállításra pompás. 10 drb	—60
<i>Chas. Zsidóországi.</i> Cseresznye-piros bogyóju, bőtermő. Kiváló finom csemege. Középérő. Szállitható. 10 drb	—80
<i>Chas. Almeria.</i> Nagy fürtü, fehér bogyóju, bőtermő, Kö- zépérő. Szállitható. 10 drb	—80
Albilló. Rendklvül szép télre eltenni való szőlő. Fehér bogyóju. Nagy fürtü. — Szállitható. 10 drb	3.—
Buzellot óriás. Óriási nagy fürtü és bogyóju. — Szállitható. 10 drb	2.—
Harmond rouge. Sötét-piros színü. Nagy fürtü nagy bogyóju. Kiválóan finom izü, relette bőtermő. Legszebb csemege szőlők egyike. Középérő. Szállitható. 10 drb	2.—
Csodaszőlő. Az összes szőlők között a legnagyobb fürtü. Vannak 1 ¹ / ₂ kiló súlyuak is. Sokszor oly nagy termést hoz, hogy meg kell ritkítani, Sohasem rug. Borszőlőnek fellette ki- fizeti magát. De csemege szőlőnek is használható. — Szállit- ható. 10 drb	4.—
<i>Chornichon Blanc.</i> Nagy fürtü, nagy husos. Sárga bo- gyóju, elsőrangú csemege, egészen korán érő. — Szállitható. 10 drb	1.20
<i>Chornichon a grappes collosales.</i> Igen nagy uborka alakú, sárga szemü husos, pompás izü, elsőrangú csemege. — Szál- litható. 10 drb	2.—
<i>Duchesse of. Buckleuck.</i> Zöldes-sárga, nagyszemü, muskotál izü. bőtermő, Kiváló faj. Szállitható. — 10 drb ára	—80
<i>Ezredéves Magyarország.</i> Ez a mai szőlőszetben az el- hírhedt legértékesebb szőlő. Mint kiválóan szép, finom csemege faj. Szállitható. 10 darab ára	3.—
<i>Fürj tojás.</i> Roppant nagy fürtü, nagy bogyóju, fehér szemü szőlő. Középérő. Igen értékes, csak hogy más hasonló időben érő fajjal kell keverve ültetni, különben magában néha rug. Szállitható. 10 drb ára	—80
<i>Kecskecsecs,</i> Van kétféle, piros és fehér. Későn érő téli szőlő. Szállitható. — 10 drb ára	—40

<i>Kossuth Lajos.</i> Nagy fürtü, nagy sárga bogyóju. Felette korán érő. Szállítható. — 10 drb ára	— .80
<i>Malakoff uzum.</i> Igen nagy hosszas, ritkas fürtü. Piros gyönyörű szőlő. Télen át eltartható Szállítható. — 10 drb ára	1—.20
<i>Madleine angeviná.</i> A legkorábban érő szőlők egyike. Fehér nagy bogyóju. Az a nagy baj, hogy sokszor rug, ezért ezt is más hasonló időben érő fajok közé kell ültetni. — Szállítható. 10 drb ára	—.20
<i>Niája.</i> Egy igen becses nagy bogyóju szőlő. Szállítható. — 10 drb ára	1.—
<i>Perl imperial.</i> Felette nagy bogyóju, fehér szemü, finom ízü. Szállítható. — 10 drb ára	—.70
<i>Prekocié de malinque.</i> Felette korán érő, fehér bogyóju, kellemes ízű csemege szőlő. Szállítható . — 10 drb	—.50
<i>Spanyol vörös.</i> Gyönyörű piros bogyóju, nagy fürtü, nagy termésü, korán érő. Szállítható. — 10 drb ára	—.60
<i>Riese de Calabre.</i> Mint a neve is mutatja, rendkívül nagy fürtü, nagy bogyóju, fehér édes szemü, igen szép szőlő. Érik korán. Szállítható. — 10 drb ára	—.60

A megrendelések alkalmával az érték egynegyedét előlegül kérjük és tisztán olvasható nevet, lakást és *vasuti leadó állomást*.
Nagyobb megrendelésnél árleengedés történik.

A vesszők jól csomagoltatnak; a csomagolásért mérsékelt díj számíttatik.

Gyöngyös, 1900. július hó.

Csomor Kálmán
szőlő nagybirtokos.

Kerestetik

egy cirka 40 holdnyi szőlő esetleg pinczekezelésre kerestetik egy **kezelő tiszt**. Évi fizetése 1200 korona, két szoba, konyha, fűskamra. Továbbá

kerestetik

egy nagyobb faiskola, gyümölcsös és 8 holdnyi szőlőkezelésére egy **vinczellér**. Évi fizetése 600 korona, lakás, fűtés, egy kis föld és tehén tartás.

Ajánlatok a szerkesztőséghez intézendők.

Nyom. Sima Dávid könyvnyomdájában Gyöngyösön.